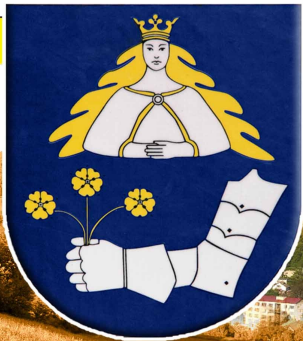

TISOVSKÝ MESAČNÍK

www.tisovec.com

Zelení ochrancovia tisovskej Šťavice

Dňa 28.10.2019, T4 - občianske združenie Tisovec vďaka podpore z Nadačného fondu Baumiť realizovalo projekt "Zelení ochrancovia tisovskej Šťavice". Cieľom projektu bolo vysadiť alej listnatých stromov a prispieť k revitalizácii tohto verejného priestranstva. Hlavní pomocníci boli dobrovoľníci z radov mladej generácie, ktorí prišli aj napriek sychravému jesennému počasiu. Spoločne so svojimi pedagógmi zo ZŠ a SOŠ v Tisovci a ďalšími ochotnými Tisovčanmi vysadili 25

stromov. Zabezpečiť celú akciu sa podarilo aj vďaka spolupráci a podpore vedenia mesta Tisovec a Mestských lesov Tisovec s.r.o. Touto cestou všetkým ďakujeme a stromčekom prajeme veľa pokojných rokov „pri strážení“ tisovskej Šťavice a jej návštevníkov.

Veriť – milovať – pracovať

Mesto Tisovec, Miestny odbor Matice slovenskej v Tisovci, Mestská knižnica A. H. Škultétyho v Tisovci v spolupráci so Štátnou vedeckou knižnicou v Košiciach otvorili dňa 4. novembra 2019 v našom meste výstavu venovanú M. R. Štefánikovi. Život M. R. Štefánika bol síce krátky, ale veľmi

intenzívny, naplnený štúdiom, prácou, záujmami, popretkávaný množstvom ambiciózných snov, schopnosťou tieto sny naplňovať a pripravenosťou dávať ich do služby národa i celej Európy. Od smrti M. R. Štefánika v tomto roku uplynulo presne 100 rokov.

Narodil sa 21. júla 1880 v Košariskách pri Brezovej pod Bradlom v mnohohodetnej rodine evanjelického kňaza – národovca. Po ľudovej škole v rodisku a Šamoríne študoval na lýceu v Bratislave. Stredoškolské štúdium dokončil v Šoprone a v Sarvaši, odkiaľ sa vydal na ČVUT do Prahy na štúdium stavebného inžinierstva. Tam veľmi aktívne pôsobil v spolku slovenskej mládeže – Detvan – i v Československej jednote, kde sa vyhŕňovalo jeho národné povedomie. Na štúdiu techniky vynikal riešením komplikovaných matematických úloh spamäti. V roku 1904 absolvoval na Karlovej univerzite štúdium filozofie a astronómie, ktorá ho potom sprevádzala po celý krátky život, navyše naplnený chorobami a krízami. Keď v roku 1904 obhájil doktorát na Karlovej univerzite v Prahe na tému Supernova Cassiopei z roku 1572 (predtým navštívil observatóriá v Miláne, Ženeve a Zürichu), rozhodol sa pre jednu z najslávnejších hviezdárň v Meudone pri Paríži, ktorú viedol spoluzakladateľ astrofyziky prof. Jules Janssen. V rokoch 1905 až 1909 vystúpil M. R. Štefánik šesť ráz na Mont Blanc, najvyšší vrch Európy, odkiaľ pozoroval planéty a tzv. telurické čiary v slnečnom spektre, ale usiloval sa aj určiť rotáciu Venuše. Podľa pozorovania niektorých škvrn na Venuši zistil, že jej rotácia je kratšia ako rotácia Zeme. Významné boli aj jeho výskumné cesty za zatmením Slnka do rozličných končín sveta: roku 1905 s prof. Janssenom do Španielska a do Anglicka, kde ho v Oxforde zvolili za člena Únie pre pozorovanie a výskum Slnka. Pretože bol aj spolupracovníkom francúzskeho ministerstva námorníctva, na vedeckovýskumných cestách ho poverovali aj inými úlohami, a tak napr. zaviedol vo francúzskej armáde pravidelné meteorologické pozorovania a služby. Do Turkestanu neďaleko Taškentu (1907), na južný svah Atlasu v Alžírsku (1903), na Tahiti (1910), do Brazílie v blízkosti Ria de Janeiro (1912) – to boli ďalšie Štefánikove vedecké cesty za zatmeniami Slnka.

V rokoch 1905 až 1912 vyšlo M. R. Štefánikovi v zborníku akadémie vied v Paríži Comptes Rendus dvanásť vedeckých štúdií a statí, za ktoré získal aj cenu akadémie. Navyše ho poctili Janssenovou cenou Francúzskej astronomickej spoločnosti, bol členom Belgickej astronomickej spoločnosti a pozývali ho aj na univerzitu v Oxforde. Keď však roku 1912

písal do Prahy a žiadal docentúru, jeho žiadosť zamietli. A tak sa roztrpčený M. R. Štefánik rozhodol požiadať o francúzske štátne občianstvo. Keď ho roku 1914 vyznamenali za priekopnícke zásluhy v Ekvádore za rytiera Čestnej légie (správa o vypuknutí prvej svetovej vojny ho zastihla pri pozorovaniach v Maroku), hneď po rekonvalescencii po operácii žalúdka absolvoval v hodnosti desiatnika výcvik v leteckej škole v Chartres. Mladý Slovák, priateľ známeho básnika a astronóma C. Flammariona i fyzika a matematika J. H. Poincarého, sa poznal s ďalšími významnými osobnosťami Paríža, ktoré umožňovali vstup do najvyšších kruhov. A on do nich uviedol T. G. Masaryka a E. Beneša, s ktorými založil vo februári 1916 v Paríži Československú národnú radu, vrcholný orgán čs. zahraničného odboja. Vo funkcii jej podpredsedu organizoval čs. légie vo Francúzsku, Taliansku, v sovietskom Rusku i v Spojených štátoch. Štefánikova diplomacia, založená na víťazstve Dohody v prvej svetovej vojne a predovšetkým na rozbití rakúsko-uhorského mocnárstva, sa naplnila vyhlásením samostatnej Československej republiky (28. októbra 1918). Keď sa generál M. R. Štefánik vracal do oslobodenej vlasti vo funkcii ministra vojenstva, 4. mája 1919 tragicky zahynul v troskách lietadla na bratislavskom letisku pri Vajnorochoch.

Od jeho smrti teda ubehlo 100 rokov a nám by sa mohlo zdať, že už nám M. R. Štefánik nemá čo povedať, že jeho odkaz už odniesol vietor dejín kdesi ďaleko, k jeho milovaným hviezdám. Opak je pravdou. Štefánikov odkaz stále žije: je to odkaz o kráse a potrebe snov, ktoré siahajú do výšok, ku hviezdám, odkaz o potrebe neustáleho osobného i pracovného rastu, odkaz o potrebe práce v prospech svojej krajiny i celej Európy. Výstava bude trvať v priestoroch Galérie MsKS v Tisovci do 29.11.2019.

Mgr. Monika Koncošová

Z UZNESENÍ MESTSKÉHO ZASTUPITELSTVA V TISOVCI

Mestské zastupiteľstvo v Tisovci zasadalo 30. októbra 2019.

Vzalo na vedomie:

- Správu o činnosti Mestskej polície v Tisovci za III. štvrťrok 2019
- Žiadosť obchodnej spoločnosti Mestské lesy Tisovec, s.r.o. o zníženie nájmu za prenájom lesných pozemkov na rok 2019
- a) žiadosť obchodnej spoločnosti Kvety – Tulipán, s.r.o., so sídlom Vansovej č. 698/23, 981 01 Hnúšťa, IČO: 47 120 207 o prenájom časti nebytových priestorov nachádzajúcich sa v objekte bývalých verejných toaliet, b) schválilo 1. nebytové priestory nachádzajúce sa v objekte bývalých verejných toaliet so súpisným číslom 1197 na Nám. Dr. V. Clementisa v Tisovci o výmere 30 m², za prebytočný majetok mesta, 2. zámer prenajať majetok mesta uvedený v bode 1. pod písmenom B) tohto uznesenia, z dôvodu hodného osobitného zreteľa za účelom odkladania príručného tovaru pre predajňu kvetinarstva, ako aj zabezpečenie verejno-prospešných služieb v zmysle §12 ods. 4 písm. c) Zásad hospodárenia a nakladania s majetkom mesta a majetkom štátu, ktorý mesto užíva a v zmysle §9a ods. 9 písm. c) Zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov, pre obchodnú spoločnosť Kvety – Tulipán, s.r.o., so sídlom Vansovej č. 698/23, 981 01 Hnúšťa, IČO: 47 120 207, vo výške nájomného v súlade s nariadením mesta, a to 8,30 Eur/m²/rok, to znamená za celkové nájomné vo výške 249 Eur/rok s dobou prenájmu na od 01.12.2019

do 30.11.2021

Z celkového počtu 11 poslancov, bolo prítomných 9 poslancov, z toho za zverejnenie zámeru prenajať majetok mesta hlasovalo 9 poslancov. Návrh bol prijatý trojpäťtinovou väčšinou všetkých poslancov.

- Informácie predsedu Komisie výstavby a rozvoja mesta pri Mestskom zastupiteľstve v Tisovci k odpredaju pozemkov pre Martina SPIŠIAKA, bytom Tisovec, zrušilo uznesenie Mestského zastupiteľstva v Tisovci č. 147/2019 zo dňa 25. septembra 2019 a následne schválilo

1. vyhlásenie majetku mesta, a to pozemkov v intraviláne katastrálneho územia Tisovec, a to parcelu EKN č. 7161, evidovanú ako trvalý trávny porast o výmere 1921 m² a parcelu CKN 7161/12, evidovanú ako zastavaná plocha a nádvorie o celkovej výmere 62 m², vedených na LV č. 1994 za prebytočný majetok mesta,

2. zámer predať majetok mesta, a to pozemky v intraviláne katastrálneho územia Tisovec, a to parcelu EKN č. 7161, evidovanú ako trvalý trávny porast o výmere 1921 m² a parcelu CKN 7161/12, evidovanú ako zastavaná plocha a nádvorie o celkovej výmere 62 m² (pozemky zastavané stavbou vo vlastníctve žiadateľa vrátane príľahlej plochy, ktorá svojím umiestnením a využitím tvoria neoddeliteľný celok so stavbou) v zmysle §7 ods. 5 písm. b) Zásad hospodárenia a nakladania s majetkom mesta a majetkom štátu, ktorý mesto užíva a v zmysle §9a ods. 8 písm. b) Zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov pre Martina SPIŠIAKA za 2,00 Eur/m², to znamená za celkovú sumu 3 966,00 Eur

Z celkového počtu 11 poslancov, bolo prítomných 9 poslancov, z toho za zverejnenie zámeru predať majetok mesta hlasovalo 9 poslancov. Návrh bol prijatý trojpäťtinovou väčšinou všetkých poslancov.

- žiadosť Ivana HUDÁČEKA, bytom Jelšava na prenájom pozemku vo vlastníctve mesta, schválilo:

1. vyhlásenie majetku mesta, a to časť pozemku v intraviláne katastrálneho územia Tisovec, parcelu EKN č. 2433, evidovanú ako zastavaná plocha a nádvorie celkovej výmere 12 m², za prebytočný majetok mesta

2. zámer prenajať majetok mesta, a to časť pozemku v intraviláne katastrálneho územia Tisovec, parcelu EKN č. 2433, evidovanú ako zastavaná plocha a nádvorie celkovej výmere 12 m², vedenú na LV č. 2603 z dôvodu hodného osobitného zreteľa (verejno-prospešný účel – umiestnenie stánku s mliekomatom) v zmysle §12 ods. 4 písm. c) Zásad hospodárenia a nakladania s majetkom mesta a majetkom štátu, ktorý mesto užíva a v zmysle §9a ods. 9 písm. c) Zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov, pre Ivana HUDÁČEKA za 1,70 Eur/m², to znamená za celkovú sumu 20,04 Eur na obdobie od 1.12.2019 do 30.11.2021

Z celkového počtu 11 poslancov, bolo prítomných 9 poslancov, z toho za zverejnenie zámeru prenajať majetok mesta hlasovalo 9 poslancov. Návrh bol prijatý trojpäťtinovou väčšinou všetkých poslancov.

- žiadosť Ing. Jany KUBÍNIOVEJ, bytom Tisovec o refundáciu nákladov spojených s rekonštrukciou nebytových priestorov vo vlastníctve Mesta Tisovec a schválilo refundáciu nákladov spojených s rekonštrukciou nebytových priestorov na prízemí budovy Mestského úradu v Tisovci pre Ing. Janu KUBÍNIOVÚ, ako nájomcovi, vo výške 341,82 Eur formou odpočtu z nájomného

- žiadosť Ivety KRÚČEKOVEJ, o refundáciu nákladov spojených s rekonštrukciou nebytových priestorov vo vlastníctve Mesta Tisovec a schválilo refundáciu nákladov spojených s rekonštrukciou nebytových priestorov na prízemí budovy Mestského úradu v Tisovci pre Ivetu KRÚČEKOVÚ, ako nájomcovi, vo výške 279,09 eur formou odpočtu

z nájomného

- rozhodnutia partnerskej obce Ludgeřovice (Česká republika) o ukončení partnerstva s partnerskou obcou Nowy Zmigród (Poľsko), schválilo ukončenie partnerstva s partnerskou obcou Nowy Zmigród (Poľsko) založeného Zmluvou o spolupráci medzi partnerskými mestami a obcami zo dňa 20. septembra 2013 a poverilo primátorku mesta rokovať so štatutárnymi zástupcami partnerského mesta Putnok (Maďarská republika) a partnerskej obce Ludgeřovice (Česká republika) o nahradení partnerskej obce Nowy Zmigród (Poľsko) novým partnerom, ktorý bude mať skutočný záujem o spoluprácu

- Informáciu o končiacom funkčnom období riaditeľa Materskej školy Rimavská Píla, vyhlasuje výberové konanie na obsadenie funkcie riaditeľa/riaditeľky Materskej školy Rimavská Píla, Vansovej 231, 980 61 Tisovec – Rimavská Píla v zmysle príslušných zákonov na funkčné obdobie piatich rokov s predpokladaným dátumom nástupu do funkcie od 01.02.2020 a poverilo:

- ustanovenú Radu školy pri Materskej škole Rimavská Píla, ako výberovú komisiu v zmysle príslušných zákonov uskutočnením výberového konania do dvoch mesiacov odo dňa vyhlásenia výberového konania

- prednostu mestského úradu zverejnením vyhlásenia výberového konania na úradnej tabuli, na internetovej stránke mesta a v regionálnej tlači

- Príkaz primátorky mesta na vykonanie inventarizácie majetku, záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov mesta k 31.12.2019

- Informácie k vyhlásenej výzve na predkladanie žiadostí o podporu formou dotácie z Environmentálneho fondu na rok 2020, schválilo predloženie Žiadosti o poskytnutie podpory formou dotácie na rok 2020 na realizáciu projektu s názvom „Tisovec – Losinec, vodovod a kanalizácia – časť vodovod“ v rámci výzvy na predloženie žiadostí o poskytnutie podpory formou dotácie na rok 2020 z Environmentálneho fondu, ako aj zabezpečenie povinného spolufinancovania projektu, to znamená min. 5% z celkových oprávnených výdavkov, to znamená 10 588,38 eur.

- vzdanie sa funkcie hlavnej kontrolórky Ing. Barbory PAVKOVEJ ku dňu 18.10.2019, podľa ustanovenia § 18a ods. 4 Zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení vyhlásilo voľbu hlavného kontrolóra Mesta Tisovec na deň 11. decembra 2019 na zasadnutí Mestského zastupiteľstva v Tisovci, podľa ustanovenia § 18a ods. 6 Zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v neskoršom znení schválilo

- dĺžku pracovného času pre výkon funkcie hlavného kontrolóra Mesta Tisovec na 30% pracovný úväzok;

- náležitosti písomnej prihlášky: meno, priezvisko, titul, dátum narodenia, bydlisko, kontaktný údaj, súhlas so zverejnením osobných údajov na účel vykonania voľby v mestskom zastupiteľstve podľa zákona č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov, údaj o najvyššom dosiahnutom vzdelaní s úradne overenou fotokópiou príslušného dokladu o dosiahnutom vzdelaní, profesijný životopis, údaje potrebné na vyžiadanie výpisu z registra trestov;

- termín ukončenia doručenia prihlášok: 26. novembra 2019, 15.30 hod.;

- miesto a spôsob odovzdávania prihlášok: písomnú prihlášku spolu s požadovanými dokladmi musia kandidáti odovzdať do určeného termínu do podateľne Mestského úradu v Tisovci. Obálku je potrebné označiť „Voľba hlavného kontrolóra – NEOTVÁRAŤ!“

Schválilo:

- Správy o výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch a podmienkach škôl za školský rok 2018/2019 v Materskej škole Tisovec, v Materskej škole Rimavská Píla, v Základnej škole Dr. V. Clementisa a v Základnej umeleckej škole.

- úpravu Plánu hospodárenia spoločnosti Mestské lesy Tisovec, s.r.o. na rok 2019

- Dodatok č. 15 k nájomnej zmluve medzi Mestom Tisovec, ako prenajímateľom a Mestskými lesmi Tisovec, s.r.o., ako nájomcom, v znení prílohy k tomuto uzneseniu so zapracovaním pripomienok

- v zmysle ustanovenia §11 ods. 4 písm. b) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších právnych predpisov a v súlade s ustanovením §14 ods. 2 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších právnych predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zmenu rozpočtu Mesta Tisovec, rozpočtovým opatrením č. 4/2019, ktorým dochádza k nasledovnej zmene schváleného rozpočtu:

Položka rozpočtu	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet po 3. zmene	Rozpočtové opatrenie č. 4	Upravený rozpočet po 4. zmene
Príjmy rozpočtu	3 357 934,44 €	4 094 523,30 €	10 152,00 €	4 104 675,30 €
Výdavky rozpočtu	3 335 740,29 €	3 703 785,15 €	10 152,00 €	3 713 937,15 €

- ukončenie nájomnej zmluvy na prenájom bytov v 30 bytovej jednotke na ulici Jesenského 1470 v Tisovci, dohodou k 31.10.2019, v zmysle ods. 1 písm. a) Čl. IV. „Zánik nájmu“ nájomnej zmluvy zo dňa 01.01.2019, s nasledovným nájomníkom: Peter VINCLAV – trojizbový byt č. 7

- vydanie súhlasu s prevádzkovaním kurzových stávok v prevádzke Pizzeria Meredith, so sídlom prevádzky Daxnerova 661, 980 61 Tisovec, pre spoločnosť NIKÉ, spol. s r. o., so sídlom Ilkovičova 34, 812 30 Bratislava, IČO: 00603741

- otvorenie prevádzky EMSI KVETY na adrese Daxnerova 641, 980 61 Tisovec, ktorú bude prevádzkovať Dana Mániová, bytom Rimavská Píla s nasledovnými prevádzkovými hodinami:

Pondelok – piatok: od 7:30 hod. do 16:00 hod.

Sobota: od 8:00 hod. do 12:00 hod.

Nedeľa: zatvorená

Obedňajšia prestávka od 11.30 do 12:00 hod.

- v zmysle §12 ods. 4 písm. c) Zásad hospodárenia a nakladania s majetkom mesta a majetkom štátu, ktorý mesto užíva a v zmysle §9a ods. 9 písm. c) Zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov a uznesenia MsZ č. 146/2019 zo dňa 25. septembra 2019, prenájom nehnuteľného majetku, a to:

pozemok v intraviláne katastrálneho územia Tisovec, a to parcelu EKN č. 2433, evidovanú ako zastavaná plocha a nádvorie o celkovej výmere 8 m², vedenú na LV č. 2603 z dôvodu hodného osobitného zreteľa (pozemok, na ktorom je umiestnený objekt vo vlastníctve žiadateľa) pre Ingrid HALAXINOVU, bytom Košice za 1,70 Eur/m², to znamená za celkovú sumu 13,60 Eur na obdobie od 1.11.2019 do 31.10.2021

Z celkového počtu 11 poslancov, bolo prítomných 9 poslancov, z toho za prenájom majetku mesta hlasovalo 9 poslancov. Návrh bol prijatý trojpätinovou väčšinou všetkých poslancov.

Vzácná návšteva v našom meste

Dňa 15.októbra 2019 poctil naše mesto svojou návštevou veľvyslanec Nórskeho kráľovstva pán Terje Theodor Nervik.

Na Mestskom úrade ho prijala primátorka mesta Irena Milecová, spolu s riaditeľkami miestnych škôl. Pán veľvyslanec sa zaujímal o fungovanie a financovanie samosprávy aj cirkví, porovnával sociálnu oblasť a školstvo na Slovensku a Nórsku.

Po prijatí si delegácia prezrela priestory Základnej školy Dr. V. Clementisa, odkiaľ sa presunula do Evanjelického gymnázia. Veľvyslanec sa stretol s pedagogickým zborom a študentmi, s ktorými diskutoval na rôzne témy. Následne navštívil Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb v Tisovci.

Riaditeľka Evanjelického gymnázia Miroslava Štefániková:

Pri stretnutí s vedením Evanjelického gymnázia sa veľvyslanec Nórskeho kráľovstva pán Terje Theodor Nervik zaujímal o históriu a súčasnosť školy. Na stretnutí so študentami priblížil históriu Nórska, a poukázala na spoločné znaky so Slovenskom. Následne si prezrel školu a pozdravil žiakov aj učiteľov, ktorých stretol na chodbách školy

Obnova pamätníka venovaného Tisovčanom padlým v I. svetovej vojne

Mesto Tisovec sa v tomto roku zapojilo do grantového programu „Naštartujme s Partnerstvom Muránska planina – Čierny Hron“ s projektom, ktorého cieľom bolo prinavrátiť dôstojnú pietu miestu pamätníka padlých občanov Tisovca v I. sv. vojne.

Tento pamätník bol slávnostne odhalený 28.10.1928 na 10. výročie ukončenia I. sv. vojny a financie na jeho zhotovenie vyzbierali vtedajší obyvatelia mesta. Úplné dokončenie a odhalenie pamätníka s doplneným súsoším sa konalo dňa 28.10.1934. Autorom súsošia je Emil Becka z Prostějova. Samotný pomník je vyrobený z pieskovca a počas rokov obrástol drobným machom. Obnova pamätníka sa zrealizovala v mesiaci júl a spočívala v odbornom vyčistení pieskovcovej sochy špeciálnou metódou nanotechnológie a počas prác bolo tiež obnovené písmo na mramorových doskách. Mesto uhradilo za odborné práce 995 EUR a z grantového programu „Naštartujme s Partnerstvom Muránska planina – Čierny Hron“ sa na rekonštrukciu použilo 300 EUR.

V októbri okolie pamätníka bolo nanovo upravené a skrásené výsadbou novej zelene, o ktorú sa budú dobrovoľníci aj pracovníci mesta starať.

Starostlivosť o vojnové hroby a pamätníky je jednou z úloh mesta a máme ďalšiu povinnosť v budúcom roku obnoviť a zrekonštruovať pomník padlým v II.sv vojne, ktorý je v zlom

stave. Obidva pamätníky musia ostať „mementom“, kde sa každý môže zamyslieť nad nezmyselnosťou vojen a ľudských tragédií, ktoré vojny sprevádzajú a uctiť si pamiatku padlých.

30 rokov od revolučných udalostí v Tisovci

Jubileum, ktoré si zaslúži pripomenúť si, ako sa Tisovec ocitol vo víre revolučných udalostí, kto bol nositeľom tunajších zmien, ktoré boli nezvratné v návaznosti na vývoj v bývalom Československu. Čo nám priniesla sloboda.

Je dôležité nielen si pripomenúť tieto udalosti, ale aspoň heslovite informovať generácie, ktoré sa narodili neskôr a nemali možnosť zažiť udalosti, ktoré staršia generácia, teraz päťdesiat roční a starší, či chceli, alebo nechceli, boli účastníkmi revolučných udalostí tu v Tisovci.

Udalosti v Prahe a Bratislave, kde hlavne študenti a inteligencia iniciovali formou demonštrácií a zhromaždení zmeny v politike kde existovala iba politika Komunistickej strany. Okrúhle stoly, kde hlavnou silou bola občianska iniciatíva, dosiahli zásadné zmeny. Bola zrušená vedúca úloha Komunistickej strany. Tieto zmeny v politike a riadení štátu zastihli i Tisovec.

Lídrom zmien v Tisovci bol Tomáš Lavický, učiteľ v priemyslovke, ďalej to boli Juraj Kajba, Helena Pašiaková, Ľudmila Rešutíková, Rudolf Keblúšek, zamestnanec vtedajších Závodov ťažkého strojárstva v Tisovci, Dušan Slašťan, Eva Manicová, neskôr Jaroslav Kriška a miestny farár Mojmír Zúrik, Jaroslav Benda, ktorý neskôr kandidoval za primátora a bol dozorcom miestneho zboru ev. cirkvi a ďalší.

Podstatne sa zmenilo zastupiteľstvo, ktoré malo

dvadsaťjeden členov a zastúpené bolo spektrum politických strán. Najpočetnejšia bola Strana demokratickej ľavice, potom to bola Demokratická strana, Hnutie za demokratické Slovensko, KDH. Prvým primátorom bol p. Roško, neskoršie prevzal primátorské žezlo Peter Mináč, viceprimátorkou bola Helena Pašiaková, neskoršie Eva Manicová a potom Valéria Huňová. Obdivuhodné bolo, že všetci poslanci sa vedeli dohodnúť o podstatných veciach, dôležitých pre Tisovec. Jednoznačná podpora bola na založenie Tisovského evanjelického bilingválneho gymnázia, ktoré bolo na Slovensku v popredí nových foriem vzdelávania, riaditeľkou sa stala Helena Pašiaková. Rekonštrukcia budovy bývalej meštianky bola úspešná. Prínosom bol vznik Domova dôchodcov s rekonštrukciou budovy bývalej školy, riaditeľkou sa stala Valéria Huňová. Hospodárskym progresom bolo založenie Mestských lesov s.r.o. Riaditeľom bol menovaný zastupiteľstvom Ondrej Hronček, nasledovalo založenie Detského domova.

Po zmene ekonomických foriem financovania športu došlo postupne k rozpadu Telovýchovnej jednoty Strojár spojené závody Tisovec, posledným predsedom bol Dušan Slašťan. Vznikli nové subjekty, Futbalový klub CSM Tisovec, osamostatnili sa lyžiar, volejbalisti, stolný tenis. Okrem futbalového klubu všetko smerovalo k zániku, čo si málo všimli i poslanci, nebola podchytená tradícia ostaných športov.

Sloboda nám zovšednela, ideály začala pohlcovať politika. Rozpad Československa, vznik Slovenskej republiky a novej meny, Slovenskej koruny doľahol najmä na občanov, prakticky sme schudobneli a divoká privatizácia, začínajúci hospodársky chaos zneistil občanov. Otvoril sa priestor pre špekulantov. Nastalo prepúšťanie, pokles výroby aj v Tisovci, rozpad JRD, obnovili sa urbaniálne spoločenstvá, ktoré mali tradíciu v Tisovci. Nezastavilo to však odchod za prácou do zahraničia a ženy odchádzali do opatrovateľských služieb, mladých ľudí a odborníkov postupne pohlcovali mestá a veľké priemyselné podniky. Štruktúra obyvateľov sa podstatne zmenila.

Stráca sa pocit spravodlivosti, mierou úspešnosti sa stali peniaze.

Udalosti, ktoré teraz zažívame v súdnictve a štátnych vládnych orgánoch, posúvajú občana do politiky, ktorá nám teraz znepríjemňuje život a tlačí nás do pozície neistoty. Vplyv oligarchie na všetkých stupňoch štátu sa stal faktom, občan sa stáva trpiteľom terajšieho systému, ktorý treba zmeniť. Prvoradá by malo byť zdravotníctvo, školstvo a sociálne služby. To je deficit, ktorý pociťuje občan aj tu v Tisovci. Sny o lacnom zbohatnutí, čo nám ponúkajú komerčné televízie, sú nereálne, táto pravda je oslobodzujúca a môže byť štartom pre kvalitnejšiu budúcnosť. Súčasný systém, ktorý navodila vládna koalícia, má dopad i na Tisovec, vysúva osobnosti zo spoločenského a odborného diania, končia buď v zahraničí alebo mimo Tisovca a stávajú sa divákmi, sú mimo diania, hoci by mohli byť ešte nápomocní. Stanovenie priorít ekonomických a spoločenských je objednávka súčasnej situácie. Obmedzené prírodné a nerastné zdroje aj tu v Tisovci posúvajú spoločnosť do služieb a turizmu a tu nám chýba infraštruktúra, ktorá môže priniesť peniaze, treba sa nad tým zamyslieť.

Ako sme narábali so slobodou v Tisovci za tridsať rokov? Skúste si položiť takúto otázku, možno vás to donúti uvažovať čo ďalej. Chceme tu žiť, alebo len prežívať?

Trocha osobné konštatovanie, je to na diskusiu, alebo si utvoríte svoj názor.

Po roku 1989 Tisovec hospodársky a spoločensky stúpá a vtedajšia štruktúra služieb postačovala. V popredí bolo školstvo a hlavne evanjelické gymnázium. Zmena majiteľov

priemyselných a poľnohospodárskych kapacít začala likvidovať produkciu i ekonomiku v Tisovci. Zrušenie opravovne železničných vozňov, rušňového depa, obmedzenie produkcie strojárkej a poľnohospodárskej vyvrcholilo v roku 2004, kde došlo k zmene meny, zaviedlo sa euro, Slovensko čiastočne schudobnelo. Rok 2008, finančná kríza, znova dopad na Tisovec, začalo ďalšie vyludňovanie Tisovca a hospodárska ekonomická stagnácia, ktorá čiastočne pretrváva. Predsa nastalo mierne oživenie, hlavne po r. 2010, vznik nových strojárskych malých podnikov, zmena technológie vo vápenke a mestských lesoch, obnovenie chovu oviec, produkcie tradičných ovčiarskych výrobkov, chov rožného dobytká a koní. V súčasnosti sa začína obnovovať bytový fond.

Zmenila sa štruktúra mestského zastupiteľstva, obmedzil sa počet poslancov na jedenásť a došlo aj k zmene na poste primátora. Máme už viac ako rok po komunálnych voľbách. Predvolebné programy mali široký a všeobecný záber.

Začína nás oslovovať životné prostredie a jeho kvalita v Tisovci, tu máme ešte stále možnosti. Očakáva sa stanovenie krátkodobých zameraní Tisovca a vízia, ako ďalej. Máme na to podmienky, tak netreba váhať.

História nás môže poučiť, ale tú čerstvú nemáme kronikársky zaznamenanú. Teto článok je len pripomienkou, je poznamenaný osobnými skúsenosťami.

Možno to kvalifikovať ako názor alebo námet na diskusiu.

Vladimír Pašiak

Knižnica je plná nových kníh

Knižnice sú dôležitou súčasťou ľudstva už od staroveku. A hoci sa už v na konci 20. storočia hovorilo, že ďalšie storočie neprežijú, sú stále miestom inšpirácie, vedomostí, radosti či úniku, ktorý dokáže poskytnúť dobrá kniha; sú viac len ako miestom, kde sa dajú knihy požičiavať, lebo čitatelia nájdu v knižnici spoločnosť a starostlivosť, ochotu poradiť s výberom i vypočúť radosti i starosti.

Základným východiskom pre poskytovanie služieb knižnice obyvateľstvu je budovanie kvalitného knižnično-informačného aparátu. Knižnica je jediným miestom, kde sa dlhodobo budujú, uchovávať a sprístupňujú fondy kultúrneho, vedeckého a informačného dedičstva. Aby

knižnica mala čím naplňať svoje poslanie, vo vedomostnej spoločnosti sú aktuálne poznatky z domácej i svetovej produkcie rovnako dôležité ako aj informácie z regionálneho

prostredia a krásna literatúra pre osobnostný rozvoj každého občana. A hoci každý mesiac pravidelne dopĺňame knižný fond novými knihami, stále hľadáme zdroje na ich ďalší nákup. Aj v roku 2019 získala Mestská knižnica A.H.Škultétyho v Tisovci dotáciu z Fondu na podporu umenia vo výške 1500 €. Zámerom a cieľom nákupu knižného fondu z poskytnutej dotácie FPU bolo skvalitniť a vylepšiť situáciu v našej knižnici v dopĺňovaní knižničných fondov. Pri nákupe kníh sme brali do úvahy všetky vekové kategórie našich používateľov ako deti, mládež, študentov a dospelých. Zvýšenú pozornosť sme venovali nákupu literatúry pre deti a mládež, pretože v tomto procese chceme byť nápomocní detskému čitateľovi, chceme v deťoch vzbudzovať vzťah k literatúre, vstúpovať lásku ku knihe a obdiv k jej tvorcom a hlavne rozširovať ich kultúrno-estetický obzor, podporovať ich kreativitu, vzdelávanie a výchovu. Preto sme pre nich zabezpečili rôzne rozprávky, príbehy zo súčasnosti, ale aj príbehy fantastické, povesti, báje, knihy náučné a veľa iných zaujímavých publikácií. Pre dospelých, ale aj študentov stredných a vysokých škôl budú slúžiť knihy z oblasti psychológie, ekonomiky, pedagogiky, dejín, umenia, sociológie, manažmentu, ale aj rôzne encyklopédie, slovníky, lexikóny, knihy populárno-náučné i všeobecného zamerania. Nezabudli sme ani na našich čitateľov, ktorí obľubujú knihy ľahšieho oddychového žánru, ide najmä o knihy historické, detektívne, ale aj ľúbostné. Keďže v našom regióne je vykazovaná aj značná nezamestnanosť chceme aj nezamestnaným tohto regiónu byť nápomocní pri ich ďalšom vzdelávaní, získavaní informácií a využívaní voľného času.

V rámci nášho Projektu bolo nakúpených 127 kníh v celkovej hodnote 1563 €. Spolufinancovanie projektu zabezpečilo Mesto Tisovec.

Rozdelenie podľa tematických skupín:

krásna literatúra pre dospelých 67 kn.j.,

krásna literatúra pre deti 48 kn.j.,

odborná literatúra 12 kn.j.

Nakúpili sme aj publikácie, ktoré vyšli s finančnou podporou FPU (29 kn.j.). Zakúpené knižné dokumenty sme propagovali pri realizácii kultúrno-vzdelávacích podujatí, na výstavkách kníh v knižnici, kde si mohli naši používatelia vybrať zo širokej ponuky týchto nových kníh.

Aj touto cestou chceme poďakovať Fondu na podporu umenia, ktorý nám poskytol dotáciu v grantovom systéme na nákup knižného fondu.

Miroslava Kojnoková

VESELÉ TEKVIČKY

Čo sa to pod plotom váľa?

Je to súdok pána kráľa.

Pozriem doň, čo je v ňom?

Pán kráľ je bohatý,

schoval si tam dukáty.

Jeseň je ročné obdobie, ktoré k nám prichádza vždy v rovnakom čase, ako švihnutím čarovného prútika. Z krásneho a teplého leta sa časom vytvorí chladnejšie, ale zato pestrejšie obdobie. V tomto farebnom období nájdeme na vychádzke v parku, v lese rôzne prírodné materiály, ktoré ulahodia našej fantázii.

A teraz si urobíme strašidielko z veľkej dyne.

Urobím mu oči nos, bude z neho svetlonos.

My sa zimy nebojíme, s dyňami sa zabavíme.

Fantáziou, kreativitou, a nápadmi sa predviedli deti spolu so svojimi rodičmi či starými rodičmi v stredu 30.10. v spoločenskej sále MsKS na tvorivých dielničkách. Pri práci so svojimi deťmi prejavili zručnosť, tvorivosť, nápaditosť, fantáziu. Pod ich rukami vznikali strašidelné svetlonosy z tekvic, do ktorých sme zapálili sviečky.

Okrem tekvicových strašidielok si deti vyrábali papierové tekvicové lampášiky, papierových duchov si pavúčikov. Teta Kaja Krišková mala plné ruky práce s maľovaním detí, z ktorých sa tak razom stali strigy či duchovia. Veselá nálada, radosť detí z tvorenia, z pohybu i času stráveného so svojimi najbližšími, sladké odmeny pre všetky deti – to všetko sme spolu zažili. A keď sa zotmelo, už tradične sme nádhernými svetlonosmi rozsvietili naše námestie.

Miroslava Kojnoková

Podarilo sa opraviť hroby Vansovcov

Keď sa pozeráme na fotografiu útlej ženy v čepci - asi najznámejšiu fotku Terézie Vansovej, ani sa nechce veriť, čo všetko zvládla a dokázala. Život k nej nebol len priaznivý - prežila vlastné dieťa, aj samovraždu manžela a nevzdala sa. Z historického hľadiska je prvou ženou, ktorá napísala slovenský román, okrem toho sa angažovala založila Dennicu, angažovala sa aj v iných literárnych časopisoch či v spolku Živena, usilovala sa o vzdelanie žien a prekladala prevažne českú literatúru, najmä jej milú Boženu Němcovú. Pri príležitosti 77. výročia úmrtia Terézie Vansovej sa 10. októbra 2019 na Evanjelickom cintoríne v Banskej Bystrici uskutočnila spomienka na túto významnú slovenskú spisovateľku a národnú buditeľku. Spoluorganizátorom spomienky bolo mesto Banská Bystrica, Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici – Literárne a hudobné múzeum, ako aj Zvolenský seniorát evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku. Vďaka verejnej zbierke, o ktorej sme informovali aj v našom Tisovskom mesačníku, sa podarilo opraviť hrob tejto významnej osobnosti, ktorá prežila veľkú časť svojho plodného života v neďalekej Rimavskej Pile i v meste pod

Urpínom. Pani Eva Furdíková z Banskej Bystrice, „dobrá duša“ a organizátorka zbierky na opravu hrobov Vansovcov, poďakovala všetkým darcom, ktorí svojou finančnou podporou ukázali, že meno Terézie Vansovej má stále svoje miesto na literárnej mape Slovenska a jej odkaz má čo povedať aj dnešnej generácii.

Všetkých prítomných, medzi ktorými boli zástupkyne Únie žien Slovenska, Živeny, obce Zvolenská Slatina, mesta Tisovec a mnohých ďalších, privítal primátor mesta Banská Bystrica Ján Nosko a veršami program obohatil pán Juraj Sarvaš. Po ukončení pietnej spomienky, na ktorej sa prítomným prihovorili senior Zvolenského seniorátu Mgr. Ján Čáby, evanjelický farár z Banskej Bystrice Mgr. Daniel Košťál a evanjelický farár zo Zvolenskej Slatiny Mgr. Branislav Kováč, pozvali prítomných organizátori na prehliadku expozície Terézie Vansovej do Literárneho a hudobného múzea v budove Štátnej vedeckej knižnice.

Miesto odpočinku Terézie Vansovej, spolu s manželom Jánom a chovanicom Oľgou, sa opäť stalo dôstojným miestom na spomienky aj rozjímanie o nezlomnej sile ženy, ktorá sa nikdy nevzdávala, pomáhala slovenským ženám, vzdelávala ich, aby ich život naplňal jej odkaz: „Ak chcete ďalej dôjsť, ako my dôjdeme, treba Vám viac vedieť, ako čo my vieme.“

Miroslava Kojnoková

DFS Čížiček

na Gemerskej podkovičke v Revúcej

Piatok, 11. október 2019, patril v Revúcej mladým folkloristom z okresov Rimavská Sobota a Revúca. Gemersko-malohontské osvetové stredisko v Rimavskej

Sobote v spolupráci s Mestským kultúrnym strediskom v Revúcej zorganizoval jubilejný desiaty ročník festivalu detských folklórnych súborov pod názvom Gemerská podkovička, na ktorom sa predstavilo 8 detských folklórnych súborov s viac ako 200 účinkujúcimi. Medzi účinkujúcimi nechýbali Mladost' z Klenovca, Lykovček z Revúcej, Hájiček, Lieskovček a Súkromná ZUŠ z Rimavskej Soboty, Zrkadielko z Hnúšte, DFS Čížiček z Tisovca a pozvanie prijal aj detský folklórny súbor Pramienok z Liptovského Mikuláša, ktorý bol hosťom festivalu a urobil krásnu bodku na záver. Účastníci festivalu obdržali ďakovné listy a malé podkovičky pre šťastie a so všetkými prítomnými sa rozlúčili spoločnou pesničkou. Každoročným poslaním a cieľom detského festivalu je podporovať tradičnú ľudovú kultúru, jej zvyky, piesne, tance a remeslá v regióne Gemer-Malohont.

Naše deti z DFS Čížiček na tomto podujatí prvýkrát vystúpili v nových krojoch, na ktoré sme získali finančnú podporu z Fondu na podporu umenia. Realizovaním projektu Tancuj, tancuj, vykrúcaj... si súbor rozšíril svoje krojové vybavenie o 10 nových dievčenských blúzok, 10 nových sukien, 10 krásnych furtušiek a 10 nových ľajblíkov. Aj chlapci dostali 10 nových košielok, gátí či ľajblíkov. Zároveň sme folklórnu šatnicu obohatili o nové detské krpce a mladým folkloristkám

ešte nové kroje doplníme o ďalšie, nakoľko je zo strany detí veľký záujem o prácu v DFS, kde aktívne využívajú svoj voľný čas. Aj toto je jednou z ciest ako robiť malým tanečníkom radosť, ako ich motivovať v ďalšom úsilí napredovať, zdokonaľovať sa, osamostatňovať a učiť ich číť si a zachovávať hodnoty našich predkov.

Miroslava Kojnoková

Na návšteve v Rumunsku

Prvý septembrový týždeň sa uskutočnila už v poradí štvrtá návšteva žiakov z našej školy v partnerskom meste Tautii Magheraus v Rumunsku. Zahraničný pobyt žiakov bol zameraný na plavecký výcvik, ktorý žiaci absolvovali v Dru-relax centre. Naším žiakom sa venoval opäť skvelý tréner plávania Mike Tibil. Komunikácia žiakov s ním prebiehala výlučne v anglickom jazyku. Ubytovaní sme boli v dedine Nistru v Hosteli Cuart. V popoludňajších hodinách sme mali program v meste Baia Mare. Navštívili sme Prírodovedné múzeum minerálov a Občianske múzeum i miestny skanzen. Spoznávali sme mesto, pozvali nás na ochutnávku domácej zmrzliny a vystúpili sme po úzkych schodoch aj do vysokej dominanty starého mesta - stredovekej Stephan's Tower. Od stredy sme mali spoločnosť v našom ubytovacom zariadení. Pribudli k nám deti a učiteľia z Poľska, Maďarska a Grécka. Naši žiaci ich už netrpezlivo očakávali a opäť sa potvrdilo to,

čo už vieme z predchádzajúcich rokov. Deti dokážu komunikovať verbálne i neverbálne a nemajú vôbec žiadne problémy v nadväzovaní priateľstiev a komunikovaní navzájom. Absolvovali sme spoločné výlety do Múzea komunizmu a do tradičného zábavného cintorína (Merry cemetery) v Sapante. Týždeň zavŕšil spoločný slávnostný večer a vyhodnotenie spoločných aktivít, do ktorých sme sa

zapojili. Prezentovali sme tu naše tradičné výrobky zo syra a medovníčky i výrobky zručných ľudí nášho regiónu a mesta. Musíme s pýchou skonštatovať, že naše „špeciality“ sa minuli ako prvé. Samozrejme, že sme ochutnali typickú rumunskú kuchyňu i maďarské špeciality, či tradičné poľské

cukrovinky. Žiaci odchádzali nabalení suvenírmi, spokojní a plní zážitkov a dojemov z nových zahraničných kamarátov. Naše poďakovanie patrí vedeniu našej školy, Mestskému úradu v Tisovci a samozrejme, i rumunskej strane, bez ktorých podpory by sa táto jedinečná spolupráca nemohla každoročne uskutočňovať. Dobrý pocit máme všetci i z toho, že ako zahraničná delegácia sme so cťou reprezentovali nielen našu školu a mesto Tisovec, ale i našu krajinu a zároveň sme spoznali život a kultúru v novej krajine.

Veríme, že dobrá spolupráca a výmenné pobyty našich žiakov i žiakov zo školy v Tautii Magheraus budú naďalej pokračovať.

Mgr. Beáta Gandžalová

Mesto Tisovec a občianske združenie TisArt vás srdečne pozývajú na divadelné predstavenie, v ktorom sa vám predstaví vynikajúci slovenský herec Dušan Jamrich v piatok 15. novembra 2019 o 18:00 hod. v kinosále MsKS.

Vstupenky v hodnote 5 € si môžete zakúpiť v predpredaji v Mestskom kultúrnom stredisku.

Info: 0902 255 663

Oddelenie kultúry a športu vyzýva záujemcov z radov remeselníkov, spolkov, združení a škôl, ktorí majú záujem o prenájom predajného stánku počas mikulášskeho jarmoku (6.12.2019), aby sa prihlásili na telefónnom čísle 0902 255 663 alebo osobne na oddelení.

Predám 1 izbový byt v Tisovci, Štefánikova ulica 955

Cena dohodou

Kontakt: 0949420347

Cesta do rozprávky

Zbojská s.r.o., OZ Zubačka a OZ Zbojská každoročne realizujú aktivitu pre rodiny s deťmi. Aj tento rok vybraní rozprávkoví hrdinovia čakali na detičky na veľkej vlakovej stanici v Tisovci a sprevádzali ich až na zastávku Zbojská, odkiaľ spoločne putovali na Salaš Zbojská. Tu mali všetci návštevníci pripravené aktivity počas celého dňa. Na tribúne pred salašom si mohli pozrieť vystúpenie divadla či detských tanečníkov. V okolí mali detičky možnosť stretnúť

sa so svojimi rozprávkovými hrdinami na jednotlivých stanovištiach. Nechýbali ani zábavné hry, súťaže, hádanky či nafukovací hrad, maľba na tvár a koníky. Táto aktivita je známa zastúpením početného množstva dobrovoľníkov.

Ako sme sa prezentovali...

Dňa 28.9.2019 sme sa spoločne s členmi zúčastnili regionálnej akcie „Michalské hody“ v Pohronskej Polhore.

Akcia má už dlhoročnú tradíciu a poskytuje širokú škálu kultúrneho, ale aj gurmánskeho vyžitia. Naše združenie prezentovalo tradičnú kuchyňu starých mám a ponúklo prostredníctvom dobrovoľníkov a T4 - občianskeho združenia Tisovec, tradičné Tisovské šúľance. Ako je už každoročne zvykom, nestíhali sme „šúľať“ a tak sme si prizvali „mladú posilu“.

Zároveň sme ponúkli aj šikovné ruky našich ďalších členov. Tento rok s nami prezentovala MAS keramikárka E.Huňová z Valaskej, na ktorej výrobkoch si každý oči zabudol...

Kvalitné produkty z nášho regiónu, ktoré

vznikajú pod rukami miestnych ľudí, si zaslúžia našu pozornosť. Môžete ich nájsť označené značkami - regionálny produkt. MAS Partnerstvo Muránska planina - Čierny Hron, podpísalo spoluprácu s koordinátormi značiek GEMER-MALOHONT a HOREHRONIE. V I.polroku získali takúto značku aj domáci producenti: Med, Marek Dianiška, Tisovec, Výrobky z ovčieho mlieka, Agrofarma Dianiška s.r.o., Tisovec

Tisovský mesačník – mestské noviny občanov Tisovca a Rimavskej Pily. Vychádzajú 12 – krát do roka.

Vydáva MsÚ Tisovec, Nám. Dr. V. Clementisa 1, 980 61 IČO 00 319 155 Povol. uzn. MZ 21/1991, reg. č.SKO/4, evidenčné číslo: EV 3937/09.

ISSN 1339-1844. Redakcia: Michal Stejskal, Štefan Sabó, Miroslava

Kojnoková, Erika Zerolová. Tel.: 047/5493470. www.tisovec.com,

mail: kultura@tisovec.com. Grafika a tlač: Oddelenie KaŠ MsÚ Tisovec.

Uzávierka posledný deň v mesiaci.

Fotografie bez označenia autora: Milan Slabej.

Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu rukopisov.

Redakcia nezodpovedá za obsah článkov od prispievateľov.